

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 marca 2010 r.

w sprawie ustawy o Służbie Więziennej

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 19 lutego 2010 r. ustawy o Służbie Więziennej, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 2:
  - a) w ust. 1 wyrazy "skutkujących pozbawienie wolności" zastępuje się wyrazami "skutkujących pozbawieniem wolności",
  - b) w ust. 2:
    - w pkt 3 wyrazy "skutkujące pozbawienie wolności" zastępuje się wyrazami "skutkujące pozbawieniem wolności",
    - w pkt 6 wyrazy "skutkujących pozbawienie wolności" zastępuje się wyrazami "skutkujących pozbawieniem wolności";
- 2) w art. 2 w ust. 2 w pkt 1 po wyrazie "penitencjarnych" dodaje się wyrazy "i resocjalizacyjnych";
- 3) w art. 2 w ust. 2 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
"3a) humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności;"
- 4) art. 8 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:
"5. Jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 4, z wyjątkiem Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, mogą być prowadzone w formie instytucji gospodarki budżetowej, o której mowa w art. 9 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).

6. Instytucja gospodarki budżetowej, o której mowa w ust. 1, może otrzymywać dotacje z budżetu państwa na realizację zadań publicznych związanych z prowadzeniem oddziaływań penitencjarnych wymienionych w art. 2 ust. 2 pkt 1, wykonywaniem zadań obronnych na podstawie przepisów odrębnych, organizowaniem i prowadzeniem szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy oraz pracowników, a także realizacji programów poprawy sprawności funkcjonariuszy, w formie obozów kondycyjnych.";

5) w art. 14:

a) w ust. 5 skreśla się pkt 4,

b) dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:

"6. Dyrektor Generalny określa, w drodze zarządzenia, ramowy regulamin pobytu w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej oraz ośrodkach szkolenia Służby Więziennej i ośrodkach doskonalenia kadr Służby Więziennej.

7. Przepisów ust. 5 i 6 nie stosuje się, jeżeli ośrodek szkolenia Służby Więziennej lub ośrodek doskonalenia kadr Służby Więziennej jest prowadzony w formie instytucji gospodarki budżetowej.";

6) w art. 18 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy "przez funkcjonariuszy oraz" zastępuje się wyrazem "również";

7) w art. 19 w ust. 1 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

"4a) urządzeń technicznych powodujących blokadę stawu kolanowego;"

8) w art. 19 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) środków technicznych w postaci maski, zasłony na twarz albo kasku z przyłbicą, tłumiących głos albo zestawu głośnikowego;"

9) w art. 29 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe albo wobec której nie został wydany prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne o takie przestępstwo, a także nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;"

- 10) w art. 30 w ust. 2 po wyrazie "ochrony" dodaje się wyraz "prawnej";
- 11) w art. 30 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje zwrot kosztów obrony, jeżeli postępowanie karne, wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, zostanie prawomocnie zakończone: orzeczeniem o umorzeniu postępowania wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepopelnienia przestępstwa albo wyrokiem uniewinniającym. Koszty takie zwraca się ze środków budżetu państwa na wniosek pracownika, w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, nie wyższej niż stawka maksymalna wynagrodzenia jednego obrońcy, określona w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.).";
- 12) w art. 36 w ust. 4 w pkt 6 wyrazy "na wniosek osoby odznaczonej oraz kosztów wytworzenia odznaki" zastępuje się wyrazami ", na wniosek osoby odznaczonej, oraz koszty wytworzenia odznaki";
- 13) w art. 38 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe albo wobec której nie został wydany prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne o takie przestępstwo, a także nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo";
- 14) w art. 42 w ust. 5, w art. 94 w ust. 2, w art. 95 w ust. 2, w art. 97 w ust. 1 w pkt 4, w art. 107 w ust. 2 w pkt 3, w art. 188 w ust. 1 w pkt 8, w art. 199 w pkt 1, w art. 202 w ust. 1 i w art. 221 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy "umyślnie popełnione przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślnie popełnione przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe";

- 15) w art. 42 w ust. 8 po wyrazach "na stałe" dodaje się wyrazy ", o którym mowa w ust. 7,";
- 16) w art. 52 w ust. 2 w pkt 2 w lit. f wyrazy "3 lata" zastępuje się wyrazami "2 lata";
- 17) w art. 58 w ust. 1 w pkt 1 dodaje się lit. f i g w brzmieniu:
"f) 30 % uposażenia zasadniczego - po 25 latach służby,
g) 35 % uposażenia zasadniczego - po 30 latach służby;"
- 18) w art. 68:
  - a) w ust. 3 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:
"Przepis art. 72 ust. 1 stosuje się.",
  - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
"4. Funkcjonariusza odwołanego z zajmowanego stanowiska można przenieść za jego zgodą odpowiednio do dyspozycji właściwego przełożonego, o którym mowa w art. 63 ust. 2. Okres pozostawania funkcjonariusza w dyspozycji nie może być dłuższy niż 6 miesięcy. Po upływie tego okresu funkcjonariusza powołuje się albo przenosi na inne stanowisko służbowe. Powołanie albo przeniesienie na stanowisko służbowe niższe od dotychczas zajmowanego następuje za zgodą funkcjonariusza. W przypadku niewyrażenia zgody, funkcjonariusza zwalnia się ze służby.";
- 19) w art. 70 w ust. 1 po wyrazie "organizacyjnej" dodaje się wyrazy ", w tym do instytucji gospodarki budżetowej, o której mowa w art. 8 ust. 5,";
- 20) w art. 71 w pkt 1 wyraz "kobiety" zastępuje się wyrazami "funkcjonariusza kobiety";
- 21) w art. 72 w ust. 2 skreśla się wyrazy "2 i";
- 22) w art. 72 w ust. 2 przed wyrazami "3, a także" dodaje się wyrazy "2a i";
- 23) w art. 85 w ust. 2 skreśla się pkt 2;

- 24) w art. 85 w ust. 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
"2a) utraty kwalifikacji wymaganych na zajmowanym stanowisku;"
- 25) w art. 136 w ust. 1 wyraz "zwane" zastępuje się wyrazem "zwanego";
- 26) w art. 138 w ust. 1 skreśla się wyrazy ", zwanego dalej "urlopem wypoczynkowym",";
- 27) w art. 157 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
"4. Przełożony jest obowiązany przeciwdziałać mobbingowi. Przepisy art. 94³ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy stosuje się odpowiednio.";
- 28) w art. 164 w ust. 1 po wyrazie "ochrony" dodaje się wyraz "prawnej";
- 29) w art. 164 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
"2. Funkcjonariuszowi przysługuje zwrot kosztów obrony, jeżeli postępowanie karne, wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, zostanie prawomocnie zakończone: orzeczeniem o umorzeniu postępowania wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepopelnienia przestępstwa albo wyrokiem uniewinniającym.
3. Koszty obrony zwraca się ze środków budżetu państwa na wniosek funkcjonariusza, w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, nie wyższej niż stawka maksymalna wynagrodzenia jednego obrońcy, określona w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze.";
- 30) w art. 182 w ust. 4 skreśla się wyrazy "w roku 2010";
- 31) w art. 216 w ust. 2 w pkt 1 wyrazy "nie przekroczyły" zastępuje się wyrazami "nie ukończyły";
- 32) w art. 216 w ust. 2 w pkt 2 po wyrazach "bez względu na wiek" dodaje się przecinek;
- 33) w art. 222 w ust. 1 wyrazy "art. 40" zastępuje się wyrazami "art. 42 ust. 8";

34) art. 225 otrzymuje brzmienie:

"Art. 225. Funkcjonariuszowi przywraca się stopień w razie uchylenia prawomocnego wyroku orzekającego środek karny pozbawienia praw publicznych lub uchylenia prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, na karę pozbawienia wolności, której wykonanie nie zostało warunkowo zawieszona.";

35) w art. 230 w ust. 3 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

"2a) niehumanitarne traktowanie, uwłaczające godności osób pozbawionych wolności;"

36) w art. 241 w ust. 1 w pkt 2 wyrazy "ust. 4 i 5" zastępuje się wyrazami "ust. 3-5".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm ustawy o Służbie Więziennej, postanowił wprowadzić do jej tekstu 36 poprawek.

Przyjmując poprawki nr 2 i 3, które dodają do katalogu podstawowych zadań Służby Więziennej prowadzenie oddziaływań resocjalizacyjnych oraz obowiązek humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności, Senat stanął na stanowisku, iż zadania te należy wyróżnić, ze względu na postanowienia Europejskich Reguł Więziennych oraz fakt ich realizacji w Polsce.

W celu uelastycznienia form funkcjonowania jednostek organizacyjnych Służby Więziennej przyjęto poprawki nr 4, 5 i 19, które dostosowują przepisy ustawy do rozwiązań przyjętych w ustawie o finansach publicznych i pozwalają na funkcjonowanie tych jednostek w formie instytucji gospodarki budżetowej.

Ponieważ funkcjonariuszom Służby Więziennej umożliwiono, w celu zapobieżenia ucieczki lub agresji stosowanie m.in. urządzeń powodujących blokadę stawu kolanowego należało uzupełnić o ten środek przepis wymieniający wszystkie dopuszczalne środki przymusu (poprawka nr 7).

Ponieważ przepis art. 19 ust. 1 pkt 5 ustawy, w wersji uchwalonej przez Sejm, zawierał jedynie cel zastosowania środka przymusu, Senat uznał za konieczne jego doprecyzowanie poprzez szczegółowe wskazanie jakie środki mogą być użyte w celu zapobiegania nawoływaniu do buntu (poprawka nr 8).

Poprawki nr 9, 13, 14 i 34 nadają właściwe brzmienie przepisom odnoszącym się do popełnienia przestępstwa umyślnego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

Przedmiotem poprawek nr 10 i 28 jest określenie rodzaju ochrony przysługującej pracownikowi, w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków w stałym i bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności.

Przepisy ustawy przyznają pracownikom Służby Więziennej szczególny rodzaj uprawnienia tj. mają oni w określonych w przepisie przypadkach prawo do otrzymania zwrotu kosztów obrony, wydatkowanych w związku z zakończonym postępowaniem karnym. Ponieważ ochrona prawna jest pojęciem odmiennym, znacznie szerszym od pojęcia kosztów obrony, przepisy te należało doprecyzować i ujednoclić (poprawki nr 11 i 29).

Przyjmując poprawkę nr 16, Senat stanął na stanowisku, iż należy, wzorem innych służb mundurowych, ujednoczyć okres oczekiwania na wyższy stopień w korpusie podoficerskim.

Poprawka nr 17 przewiduje przyznanie odpowiednio podwyższonego dodatku za wysługę lat dla funkcjonariuszy z 25-letnim i 30-letnim stażem służby. Zdaniem Senatu utrzymanie takich dodatków przyczyni się do zachowania w Służbie Więziennej większej liczby doświadczonych funkcjonariuszy.

Poprawka nr 18 ma na celu m.in. zachowanie dotychczasowego statusu materialnego funkcjonariuszom odwołanym z wysokich stanowisk Służby Więziennej, zajmowanych na podstawie powołania.

Zdaniem Senatu przesłanka nieprzydatności na zajmowanym stanowisku jest zbyt ogólna, a decyzja o jej stwierdzeniu dotknięta wadą zbytnej uznaniowości. Poprawki nr 21 i 23 mają na celu usunięcie przepisu, który pozwala przenieść funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe w przypadku stwierdzenia w opinii służbowej nieprzydatności na zajmowanym stanowisku.

Utrata kwalifikacji wymaganych na zajmowanym stanowisku, wzorem innych służb, powinna stanowić przesłankę przeniesienia funkcjonariusza na inne stanowisko służbowe (poprawki nr 22 i 24).

Pomimo zhierarchizowanego systemu zarządzania Służbą Więzienną, zdaniem Senatu, każdy przełożony musi mieć obowiązek przeciwdziałania zjawisku mobbingu. Poprawka nr 27 nakazuje w tych wypadkach stosowanie odpowiednich przepisów Kodeksu pracy.

W celu wzmocnienia gwarancji realizacji zadań Służby Więziennej w poprawce nr 35 dodano do katalogu przewinień dyscyplinarnych takie zachowanie funkcjonariusza, które polega na niehumanitarnym traktowaniu osób pozbawionych wolności, uwłaczającym ich godności.

Pozostałe poprawki mają charakter redakcyjny i porządkowy i mają na celu poprawienie czytelności ustawy.